

Dosarul nr. 3ra-552/23
2-20082367-01-3ra-25052023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – Gr. Cazacu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

Î N C H E I E R E

03 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Grigorieva Silvia împotriva Direcției de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale, terț I.P. „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru, privind anularea răspunsului la cererea prealabilă, obligarea recalculării valorii impozitului pe bunurile imobiliare și rambursarea taxelor achitate suplimentar pe perioada anilor 2015-2020,

împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 17 iulie 2020, Grigorieva Silvia a depus a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Direcției de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale, terț I.P. „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru, privind anularea răspunsului nr. 01-20/37-07/06-66 din 03 iunie 2020 la cererea prealabilă, obligarea recalculării valorii impozitului pe bunurile imobiliare și rambursarea taxelor achitate suplimentar pe perioada anilor 2015-2020 (f.d.2-6).

În motivarea acțiunii, reclamanta a relatat că, a devenit proprietara cotei de 3/5 din casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX XXXXX, în care locuiește până în prezent, în baza contractului de donație nr. 1111 din 17 mai 1999. Potrivit contractului de donație din 17 mai 1999 este stabilit că, suprafața totală de 3/5 cotă-parte constituie 59,9 m.p. inclusiv locative, cota parte ce îi aparține în realitate reclamantei, cu drept de proprietate privată din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX.

A susținut reclamanta că, în acest răstimp nu a efectuat nici o schimbare a suprafeței ce îi aparține cu drept de proprietate. Deci, conform actului de

proprietate și a planului de releveu, trebuie să achite impozitul pe imobil din 96,8 m.p. perimetru exterior, de facto achită pentru 184,5 m.p.

A afirmat că, la data de 17 ianuarie 2020 a expediat o cerere către Direcția de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale, prin care a solicitat recalcularea impozitului pe imobil pe care îl achită regulat, dar care nu corespunde datelor reale și este o încălcare a dreptului constituțional. La data de 28 februarie 2020, din cauza că nu a primit răspunsul prin poștă, a ridicat personal răspunsul la direcție. Nefiind de acord cu răspunsul, în conformitate cu prevederile art.162 alin. (2) și 165 din Codul Administrativ, dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 1 din 18.03.2020, a expediat la data de 22.05.2020 o cerere prealabilă, răspunsul căreia l-a ridicat personal de la direcție la data de 29 iunie 2020.

A menționat reclamanta că, în chitanța de plată este scris că, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX are o suprafață exterioară totală de 307,6 m.p., perimetrul exterior, mult mai mare decât ar fi trebuit să fie cota de 5/5, aceasta se datorează demolării și reconstrucției samavolnice, în volum de 178,8 m.p., de către coproprietarul reclamantei Strîmbei Gheorghe a cotei sale de 2/5 din casa de locuit nr. XXXXX, ap. XXXXX din str. XXXXX în anul 2001 și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău în data de 25 mai 2004 printr-un proces-verbal de examinare a construcției samavolnice nr.570i din 31 decembrie 2003. Din anul 2006 proprietar este Eugen Strîmbei conform contractului de donație înregistrat la cadastru cu nr.23630/06.

A indicat că, în urma reconstrucției de către coproprietarul Strîmbei Gheorghe a cotei sale părți, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, de la suprafața de 169,3 m.p., la momentul donației din anul 1999, a ajuns la suprafața de 307,6 m.p., însă dreptul de proprietate al reclamantei așa și a rămas doar de 96,8 m.p. pe perimetru extern.

Astfel, a semnalat că, potrivit prevederilor legislației în vigoare, înscrierile făcute în registrul bunurilor imobile se prezumă autentice și complete până la proba contrară. Prin urmare, potrivit art. 40 alin. (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile este stabilit că, în cazul în care bunul imobil proprietate comună pe cote-părți a fost reconstruit sau supus distrugerii (demolării) parțiale, pentru efectuarea înregistrării în registrul bunurilor imobile, suplimentar la actele ce confirmă reconstruirea sau distrugerea parțială a bunului, se prezintă contractul coproprietarilor privind recalcularea cotelor-părți sau contractul privind încetarea proprietății comune pe cote-părți, după caz.

Respectiv, aceste acte care sânt evidențiate nu există, ori, coproprietarul Strîmbei Gheorghe și-a reconstruit cota sa parte samavolnic, fără acte permise, ca rezultat au fost păstrate în Registrul bunurilor imobile cotele părți inițiale care se referă la casa de locuit din str. Alexandru cel Bun 10, având pe atunci o suprafață totală mult mai mica decât cea existentă.

A susținut că, dreptul de proprietate a bunului imobil se demonstrează în baza actului juridic înregistrat în Registrul bunurilor imobile, în cazul reclamantei este contractul de donație menționat mai sus, din care rezultă că Grigorievna Silvia este proprietară doar la 59,9 m.p. pe perimetrul intern din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX.

A declarat că pe lângă faptul că, Direcția de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale a Consiliului municipal Chișinău îi calculează reclamantei suma impozitului pe o suprafață mai mare decât îi aparține, în loc să îi calculeze doar pentru suprafața de 96,8 m.p., perimetrul extern aceasta îi calculează pentru suprafața de 184,5 m.p. (60% din 307,6 m.p.), mai suportă suplimentar și încălcarea altor drepturi ale sale de contribuabil.

A remarcat că, în conformitate cu articolul 2873 din Codul Fiscal este prevăzut un alt impozit care se numește „impozitul pe avere” și care se calculează dacă subiectul impunerii deține în proprietate bunuri imobile (inclusiv cote părți) dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult, suprafața totală constituie 120 m2 și mai mult. Respectiv, din cauza că, reclamantei i se calculează impozitul pe suprafața de 184. 5 m.p. (3/5 din 307.6 m.p.) și nu 96.8 m.p. pe perimetrul extern (59.9 m/p pe perimetrul intern), care este conform documentului reclamantei de proprietate.

Astfel, a menționat că, în conformitate cu pct. 3 din Anexa nr.2 din Legea nr.1056 din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul Fiscal este prevăzut: în cazurile în care suprafața totală a locuințelor și a construcțiilor principale, ale persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător înregistrate cu drept de proprietate, depășește 100 m2 inclusiv, cotele concrete stabilite ale impozitului pe bunurile imobiliare se majorează în funcție de suprafața totală, după cum urmează: a - de la 100 la 150 m2 inclusiv - de 1,5 ori, b- de la 150 la 200 m2 inclusiv - de 2 ori, c - de la 200 la 300 m2 inclusiv - de 10 ori, d- peste 300 m2 - de 15 ori.

A susținut reclamanta că, prin acțiunile Direcției de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale a Consiliului municipal Chișinău i se încalcă drepturile, dat fiind faptul că, i se calculează suma impozitului pe o suprafață mai mare decât îi aparține, ori, în loc să îi calculeze doar pentru suprafața de 96,8 m.p., i se calculează pentru suprafața de 184,5 m.p. (3/5 din 307,6 m.p.).

Grigorieva Silvia a solicitat anularea răspunsului nr. 01-20/37-07/06-66 din 03 iunie 2020 la cererea prealabilă, obligarea recalculării valorii impozitului pe bunurile imobiliare și rambursarea taxelor achitate suplimentar pe perioada anilor 2015-2020.

Prin hotărârea din 09 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Grigorieva Silvia împotriva Direcției de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale, terț I.P. „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru privind anularea răspunsului nr. 01-20/37-07/06-66 din 03 iunie 2020 la cererea prealabilă, obligarea recalculării valorii impozitului pe bunurile imobiliare și rambursarea taxelor achitate suplimentar pe perioada anilor 2015-2020 (f.d.100, 106-110).

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, 07 decembrie 2021, avocatul Bodrug Alexandru în interesele Silviei Grigorieva, a depus apel, solicitând casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii (f.d.105).

Prin decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Grigorieva Silvia și s-a menținut hotărârea din 09 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că soluția emisă pe marginea prezentei cauze privind netemeinicia pretențiilor reclamantei Grigorieva Silvia este una justă și întemeiată, adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, or, acesta a fost emis de o autoritate competentă și cu exercitarea dreptului discreționar în conformitate cu scopul acordat prin lege.

Astfel, instanța de apel a reținut că, apelantei anterior pe marginea acestui subiect i-au fost adresate cererile nr. 01-18/1161-101 din 28 martie 2018, 01-18/1161 din 01 decembrie 2016 și nr. G/5730 din 29 septembrie 2014, și i-a fost adus la cunoștință repetat că, evidența subiecților și obiecțiilor impunerii este ținută, în temeiul art. 287 din Codul Fiscal prin intermediul SIA “Cadastrul Fiscal” de către Serviciul Fiscal de Stat, iar conform prevederilor art. 285 din Codul Fiscal, informațiile despre fiecare obiect și subiect al impunerii sunt furnizate în SIA “Cadastrul Fiscal” de către Departamentul Cadastru al Agenției Servicii Publice.

Cu referire la suportul probator administrat la dosar, Colegiul instanței de apel a menționat cu referire la argumentele apelantei precum că, datele despre imobil din Registrul bunurilor imobile nu corespunde realității, iar intimatul a luat în considerare o informație neveridică, că îl consideră ca fiind neîntemeiat, or în conformitate cu art. 21 a Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998, Monitoringul bunului imobil și al părților componente ale acestuia se efectuează pentru constatarea modificărilor din valoarea lui, a descoperirii de informații despre titularul de drepturi și în alte scopuri. Coordonarea activităților ce țin de efectuarea monitoringului este atribuția organului central de specialitate în domeniul cadastrului. Modul și periodicitatea efectuării monitoringului, precum și organele responsabile de acesta sânt stabilite de legislația în vigoare.

La 09 februarie 2023, Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru, a depus recurs nemotivat, iar la 24 mai 2023 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei, cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel nu a motivat soluția adoptată prin prisma argumentelor invocate de către apelantă în cererea de apel, fapt, care a generat încălcarea dreptului reclamantei la un proces echitabil.

A susținut că la soluționarea litigiului dedus judecății instanța de apel a omis să stabilească de ce în chitanța de plată pe numele reclamantei Grigorieva Silvia este scris că, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX are suprafața de 307,6 m.p., pe când potrivit informației din Registrul bunurilor imobile, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, cu modul de folosință „casă de locuit individuală” are suprafața de 208,9 m.p. Or, în contextul în care se solicită anularea răspunsului nr. 01-20/37-07/06-66 din 06 iunie 2020 la cererea prealabilă, obligarea recalculării valorii impozitului pe bunurile imobiliare și rambursarea taxelor achitate suplimentar pe perioada anilor 2015-2020, instanța de apel urma să stabilească suprafața cadastrală a bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, și valoarea cadastrală a acestuia, pentru a verifica corectitudinea calculării impozitului pe bunul imobil.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora

le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

Curtea Supremă de Justiție, la 29 mai 2023, a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 167).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor admisibilității în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă, către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei a fost pronunțat la data de 01 februarie 2023. Copia dispozitivului deciziei a fost notificată reprezentantului recurentei prin intermediul poștei electronice la 02 februarie 2023 (f.d. 144).

Cererea de recurs nemotivată a fost depusă la 09 februarie 2023.

Copia deciziei motivate a fost notificată reprezentantului recurentei, avocatului Bodrug Alexandru, prin intermediul poștei electronice la 25 aprilie 2023 (vol. f.d. 150). Iar cererea de recurs motivată a fost prezentată la 24 mai 2023.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea recursului împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru, a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de

totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Grigorieva Silvia, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ion Malanciuc

judecătorii

Oxana Parfeni

Diana Stănilă